

Nr 180

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i tullagen (1973:670), m. m.; given den 25 oktober 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att bestämmelser om förseningsavgift införs i tullagen för det fall att tulldeklaration ej lämnas inom föreskriven tid. Förslaget upptar också bestämmelser om ränta och restavgift på tullområdet. Vidare föreslås författningsändringar så att restitution av eller befrielse från tull och skatt för personbilar och motorcyklar skall kunna medges redan i och med att fordonen förs in i exportvagnsförteckning och utan att fordonen har levererats i frihamn. Ändringarna i tullagen avses träda i kraft den 1 mars 1975 och de övriga förslagen den 1 juli 1975.

1 Förslag till

Lag om ändring i tullagen (1973:670)

Härigenom förordnas i fråga om tullagen (1973:670)

dels att 20–22, 41, 44, 45 och 50 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att rubriken närmast före 39 § skall lyda ”Särskild avgift, förseningsavgift, straff och vite”,

dels att i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 6 a, 20 a, 40 a och 40 b §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 a §

Vid förtullning skall, om annat ej föreskrives, författningar om tull och annan införselavgift tillämpas i den lydelse som gällde den dag då

1. *anmälan gjordes att få taga hand om varan enligt 3 § andra stycket,*

2. *ansökan om temporär tullfrihet för varan gjordes eller sådan tullfrihet medgavs utan ansökan,*

3. *varan i annat fall än som avses i 1 och 2 angavs till förtullning.*

Generaltullstyrelsen kan medge undantag från första stycket 2.

Har åtgärd som avses i första stycket 3 ej vidtagits i föreskriven tid, tillämpas författningarna i den lydelse som gällde den dag då åtgärden bort senast vidtagas.

20 §

Betalas ej tull eller annan införselavgift inom föreskriven tid, utgår ränta på utestående belopp från förfallodagen till dess betalning sker efter en räntesats som med fyra procentenheter överstiger det diskonto riksbanken tillämpade den 1 januari samma år som avgiften förföll till betalning. Ränta utgår dock med minst tio kronor.

Tullmyndighet får avstå från ränta, om särskilda skäl föreligger.

Ränta utgår på tull eller annan införselavgift som skall betalas

1. *på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering,*

2. *enligt beslut av generaltullstyrelsen, kammarrätt eller regeringsrätten,*

3. *i fall som avses i 20 § första eller tredje stycket tullförordningen (1973:979).*

Har tull eller annan införselavgift enligt preliminärt beslut erlagts med

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

lägre belopp än som slutligt fastställts utgår ränta på det överskjutande beloppet.

Fördröjes utfärdande av särskild tullräkning till följd av att den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket icke angett varan till förtullning inom föreskriven tid utgår ränta.

20 a §

Ränta enligt 20 § utgår för visst kalenderår efter den högre av de räntesatser som gäller vid beräkning av ränta för det året enligt 69 § 1 mom. andra stycket uppbördslagen (1953:272)¹. För tid som infaller efter utgången av det år då införselavgiften slutligt fastställs tillämpas dock den räntesats som gäller för det året. Räntebelopp som understiger femtio kronor påföres ej.

Vid beräkning av ränta enligt 20 § första eller andra stycket gäller att ränta utgår

från utgången av den andra månaden efter den då varan angavs till förtullning, dock att ränta på avgift, som motsvarar tidigare återbetalat avgiftsbelopp, utgår från utgången av den månad då beloppet återbetalades,

till och med den månad då beloppet skall erläggas.

Ränta enligt andra stycket utgår ej för längre tid än två år utom i fall som avses i 20 § första stycket 3.

Ränta enligt 20 § tredje stycket utgår för den tid fördröjningen omfattar.

Har beslut, som föranlett ränta, ändrats på sådant sätt att ränta icke

¹ Rubriken uppbördslag enligt prop. 1974:132.

Nuvarande lydelse

Till betalning förfallen tull och annan införselavgift samt ränta enligt 20 § skall på framställning av tullmyndighet indrivnas av utmätningsman. Därvid äger 60 § 1–3 mom. uppbördslagen (1953:272) motsvarande tillämpning. Har säkerhet ställts eller utgör varan säkerhet, får avgiften jämte ränta tagas ut av säkerheten.

Föreslagen lydelse

skulle ha utgått eller skulle ha utgått med lägre belopp, skall ny beräkning av ränta göras och för mycket påförd ränta återbetalas. Ränta utgår dock ej på räntebelopp som tullskyldig ålägges betala enligt 20 § utöver tidigare erlagd ränta.

Bestämmelserna i denna lag om tull och annan införselavgift äger motsvarande tillämpning beträffande ränta enligt denna paragraf.

21 §³

Betalas ej tull eller annan införselavgift inom föreskriven tid, utgår restavgift med fyra öre för varje hel krona av obetalt belopp, dock minst tio kronor. Öretal som uppkommer vid beräkning av restavgift jämnas till närmast högre hela krontal. Generaltullstyrelsen får meddela befrielse helt eller delvis från skyldighet att erlagga restavgift, om särskilda skäl föreligger.

Till betalning förfallen tull och annan införselavgift skall på framställning av tullmyndighet indrivnas av utmätningsman. Därvid äger 60 § 1–3 mom. uppbördslagen (1953:272) motsvarande tillämpning. Har säkerhet ställts eller utgör varan säkerhet, får avgiften tagas ut av säkerheten.

Bestämmelserna i denna lag om tull och annan införselavgift äger motsvarande tillämpning på restavgift enligt första stycket.

22 §³

Har tullskyldig inbetalat tull eller annan införselavgift med högre belopp än han rätteligen har att erlagga, återbetalas överskjutande belopp. Mot-

² Lydelse enligt prop. 1974:132.

³ Lydelse enligt prop. 1974:169.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

svarande gäller när han inbetalat tull eller annan införselavgift trots att avgift ej skall utgå. Belopp, som den tullskyldige kan dra av enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt, återbetalas dock ej.

På belopp som återbetalas *betalas* ränta *efter räntesats som motsvarar det diskonto, som riksbanken tillämpade den 1 januari samma år som den tullskyldige betalade beloppet. Räntebelopp, som ej överstiger fem kronor, utbetalas ej.*

På belopp som återbetalas *utgår* ränta. *Ränta utgår även på ränta enligt 20 § som återbetalas. Vid räntebereäkningen tillämpas bestämmelserna i 20 a § första stycket. Ränta utgår från utgången av den månad under vilken beloppet erlagts till och med den månad då beloppet utbetalats.*

Har beslut, som föranlett ränta enligt andra stycket, ändrats på sådant sätt att ränta icke skulle ha utgått eller skulle ha utgått med lägre belopp, skall den tullskyldige återbetala vad han sålunda uppburit för mycket. Bestämmelser i denna lag om tull och annan införselavgift gäller därvid i tillämpliga delar.

Vid återbetalning får avdrag göras för *annan* till betalning förfallen tull, *annan avgift eller ränta* som den tullskyldige har att erlægga till tullverket.

Vid återbetalning till den tullskyldige får avdrag göras för till betalning förfallen tull eller avgift som den tullskyldige har att erlægga till tullverket.

40 a §

Har den som tagit hand om vara efter medgivande enligt 3 § andra stycket underlåtit att inom föreskriven tid lämna tulldeklaration, påföres honom förseningsavgift med 100 kronor.

Har i fall som avses i första stycket den tullskyldige anmanats att lämna tulldeklaration inom viss tid men icke efterkommit anmaningen, bestämmes förseningsavgiften till 200 kronor.

I fråga om förseningsavgift gäller bestämmelserna i 17–19 §§ samt 21 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

andra stycket och 22 § i tillämpliga delar.

40 b §

Fråga om förseningsavgift prövas av tullmyndigheten. Innan beslut fattas om påföring av förseningsavgift, skall den tullskyldige beredas tillfälle att yttra sig, om ej hinder möter däremot.

Förseningsavgift får helt efterges, om underlåtenheten kan anses ursäktlig eller ringa. Sådan avgift får även nedsättas.

41 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter

1. att, i fall som avses i 4 § andra stycket, ange vara till förtullning inom föreskriven tid,

2. att lämna uppgift eller handling enligt 7–9 §§ eller 10 § första stycket, eller

3. att göra anmälan enligt 11 §, dömes för tullförseelse till böter, om ej underlåtenheten är belagd med straff i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Allmänt åtal för tullförseelse får ej väckas utan anmälan av tullmyndighet.

1. att lämna uppgift eller handling enligt 7–9 §§ eller 10 § första stycket, eller

2. att göra anmälan enligt 11 §, dömes för tullförseelse till böter, om ej underlåtenheten är belagd med straff i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

44 §

Talan mot beslut, som annan tullmyndighet än generaltullstyrelsen meddelat enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser, föres hos generaltullstyrelsen genom besvär.

Avser besvären fastställelse av tull eller annan införelavgift eller ränta därpå, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades. Sker omtulltaxering gäller dock att besvärshandlingen skall ha kommit in inom sex månader från den dag

Avser besvären fastställelse av tull, annan införelavgift, särskild avgift, ränta, restavgift eller förseningsavgift, skall besvärshandlingen ha kommit in inom sex månader från den dag då beslutet meddelades. Sker omtulltaxering gäller dock att besvärshandlingen skall ha kommit

Nuvarande lydelse

då tulltaxeringsbeslutet meddelades eller, om besvärstiden blir längre därigenom, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades.

Föreslagen lydelse

in inom sex månader från den dag då tulltaxeringsbeslutet meddelades eller, om besvärstiden blir längre därigenom, inom två månader från den dag då omtulltaxeringsbeslutet meddelades.

45 §⁴

Talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser föres hos kammarrätt genom besvär, när talan avser fråga om

1. fastställelse av tull eller annan införselavgift och prövningen ej gäller sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av avgift som meddelats med stöd av Konungens bemyndigande,

2. temporär tullfrihet,

3. restitution av tull eller annan införselavgift,

4. varucertifikat enligt protokoll 3 till Sveriges avtal med Europeiska ekonomiska gemenskapen eller bilaga B del 1 till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

5. inskränkning i rätten att förfoga över vara,

6. förhandsbesked,

6. förhandsbesked,

7. särskild avgift,

7. särskild avgift,

8. ränta på tull eller annan införselavgift eller särskild avgift,

8. ränta, restavgift eller förseningsavgift,

9. kostnad som avses i 30 § andra stycket eller 37 §,

10. föreläggande samt

11. utdömande av vite.

Har generaltullstyrelsen avvisat ansökan om förhandsbesked eller återkallat lämnat förhandsbesked eller meddelat beslut som avses i 33 § tredje stycket, får talan mot beslutet ej föras.

I övrigt föres talan mot generaltullstyrelsens beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser hos Konungen genom besvär.

50 §

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§, beslut om särskild avgift enligt 39 § och i övrigt tullmyndighets beslut, som meddelas enligt denna lag eller med stöd

Till omedelbar efterrättelse länder beslut enligt 12–16 §§, beslut om särskild avgift enligt 39 § och om förseningsavgift enligt 40 a § samt i övrigt tullmyndighets beslut, som medde-

⁴ Senaste lydelse 1973:983.

Nuvarande lydelse

av lagen meddelade bestämmelser och som ej innebär att målet eller ärendet avgöres.

Föreslagen lydelse

las enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser och som ej innebär att målet eller ärendet avgöres.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1975.

I fråga om beräkning av ränta enligt 22 § för tid före ikraftträdandet gäller paragrafen i sin äldre lydelse. I fråga om den som före ikraftträdandet underlåtit att inom föreskriven tid lämna tulldeklaration gäller äldre bestämmelser fortfarande.

2 Förslag till

Lag om ändring i tullförordningen (1973:979)

Härigenom förordnas att 20 och 22 §§ tullförordningen (1973:979) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Generaltullstyrelsen kan medge att den som har tillstånd till tullrestitutions ej behöver betala tull för vara innan frågan om restitution prövats. *Skall tull betalas anses den förfallen till betalning den dag, som skulle ha varit förfallodag om medgivande ej lämnats.*

Har tull ej betalats men föreligger i övrigt förutsättningar för tullrestitution, kan tullmyndighet medge befrielse från tullen.

I den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer får tullmyndighet medge befrielse från tull, som annars kan restitueras senare, för vara som förtullas för att användas för ändamål som medför rätt till tullrestitution enligt 17 § första stycket 1–3. Användes varan ej för sådant ändamål skall tull betalas för den, om Kungl. Maj:t ej förordnar annat. *Vad som sägs i första stycket om förfallodag skall därvid ha motsvarande tillämpning.*

Generaltullstyrelsen kan medge att den som har tillstånd till tullrestitution ej behöver betala tull för vara innan frågan om restitution prövats.

I den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer får tullmyndighet medge befrielse från tull, som annars kan restitueras senare, för vara som förtullas för att användas för ändamål enligt 17 § första stycket 1–3. Användes varan ej för sådant ändamål skall tull betalas för den, om Kungl. Maj:t ej förordnar annat.

22 §

Med utförsel jämföras

Med utförsel jämföras

1. vid tullrestitution i allmänhet, att varan föres till frihamn eller, i den mån Kungl. Maj:t förordnar, lägges upp på tullager,

2. vid industri- och handelsrestitution, att varan levereras till någon som medgivits tullbefrielse enligt 20 § tredje stycket, *eller* att varan tages ombord som proviant eller förnödenhetsartikel på fartyg eller luft-

2. vid industri- och handelsrestitution, att varan levereras till någon som medgivits tullbefrielse enligt 20 § tredje stycket, att varan tages ombord som proviant eller förnödenhetsartikel på fartyg eller luftfar-

Nuvarande lydelse

fartyg i utrikes trafik eller tages in i exportbutik,

Föreslagen lydelse

tyg i utrikes trafik eller tages in i exportbutik *eller, såvitt avser personbil och motorcykel, att fordonet införes i exportvagnsförteckning.*

3. vid särskild och reducerad restitution, att varan förstöres under kontroll av myndighet eller annan som generaltullstyrelsen godkänt.

Begäres restitution eller åtnjutes motsvarande tullbefrielse för vara, som förts till frihamn eller lagts upp på tullager och föres varan från frihamnen eller tages den ut från tullagret utan samband med utförsel, gäller de bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar.

Kungl. Maj:t kan förordna att tull skall betalas för vara, om varvsrestitution, flygrestitution eller motsvarande tullbefrielse medgivits för varan och denna därefter föres från fartyg, ponton, mudderverk eller luftfartyg eller överlåtes eller tages i anspråk för ändamål som ej medför rätt till sådan restitution.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1975 såvitt avser 20 § och i övrigt den 1 juli 1975.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas att 64 d § och punkt 4 av anvisningarna till 2 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Avgift som avses i 64 a eller 64 b § utgår icke vid mervärdeskatt som fastställles och uppbäres vid införsel.

Föreslagen lydelse

64 d §

Avgift som avses i 64 a § utgår icke i de fall mervärdeskatt fastställles och uppbäres vid införsel. Avgift som avses i 64 b § utgår i fråga om sådan mervärdeskatt enligt bestämmelserna i 40 a § tullagen (1973:670).

Anvisningar

till 2 §

4². Som export räknas bl. a. omsättning av vara eller tjänst på fartyg och luftfartyg i utrikestrafik samt omsättning som innebär försäljning eller uttag av vara eller tillhandahållande av tjänst till eller för bruk på sådant fartyg eller luftfartyg. Motsvarande gäller i fråga om leverans av vara för försäljning i exportbutik och leverans av vara i frihamn, om varan ej är avsedd att användas i frihamnen. Som export räknas även varuförsäljning inom landet, när direkt utförsel av varan för köparens räkning skall ombesörjas av speditör eller fraktförare som anlitats av säljaren eller köparen. Motsvarande gäller i fråga om varuförsäljning inom landet till utländsk företagare som hämtar varan här i landet för direkt utförsel med eget transport-

4. Som export räknas bl. a. omsättning av vara eller tjänst på fartyg och luftfartyg i utrikestrafik samt omsättning som innebär försäljning eller uttag av vara eller tillhandahållande av tjänst till eller för bruk på sådant fartyg eller luftfartyg. Motsvarande gäller i fråga om leverans av vara för försäljning i exportbutik och leverans av vara i frihamn, om varan ej är avsedd att användas i frihamnen. Som export räknas även varuförsäljning inom landet, när direkt utförsel av varan för köparens räkning skall ombesörjas av speditör eller fraktförare som anlitats av säljaren eller köparen. Motsvarande gäller i fråga om varuförsäljning inom landet till utländsk företagare som hämtar varan här i landet för direkt utförsel med eget transport-

¹ Rubrik enligt prop. 1974:169. Lagen omtryckt 1969:237.

² Senaste lydelse 1973:985.

Nuvarande lydelse

medel, om varan är avsedd för verksamhet som företagaren bedriver i utlandet. Vidare räknas exempelvis arkitektarbete som avser anläggning utom landet till export. Även reparation och leverans av vara anses som export när tillhandahållandet sker åt utländsk företagare, som ej är skattskyldig, inom ramen för garantiåtagande som gjorts av denne. Förmedling av vara anses som export när tjänsten tillhandahålles utländsk uppdragsgivare som ej är skattskyldig.

Föreslagen lydelse

medel, om varan är avsedd för verksamhet som företagaren bedriver i utlandet. *Som export anses även omsättning av personbil eller motorcykel som vid leveransen är införd i exportvagnsförteckning.* Vidare räknas exempelvis arkitektarbete som avser anläggning utom landet till export. Även reparation och leverans av vara anses som export när tillhandahållandet sker åt utländsk företagare, som ej är skattskyldig, inom ramen för garantiåtagande som gjorts av denne. Förmedling av vara anses som export när tjänsten tillhandahålles utländsk uppdragsgivare som ej är skattskyldig.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1975 såvitt avser 64 d § och i övrigt den 1 juli 1975.

4 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1956:545) om omsättningsskatt på motorfordon

Häri genom förordnas i fråga om förordningen (1956:545) om omsättningsskatt på motorfordon¹

dels att i 6, 24 och 32 §§ orden "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att i 1, 26 och 32 §§ ordet "förordning" skall, om det avser denna förordning, bytas ut mot "lag",

dels att rubriken till förordningen och 15 § skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om omsättningsskatt på motorfordon

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §²

I deklARATIONEN äger skattskyldig göra avdrag för sådana däri ingående motorfordon

a) som enligt bevis av tullmyndighet av den skattskyldige eller för dennes räkning utförts ur riket eller förts till frihamn och som icke varit registrerade eller varit registrerade endast i förening med avställning;

a) som *införts i exportvagnsförteckning eller* enligt bevis av tullmyndighet av den skattskyldige eller för dennes räkning utförts ur riket eller förts till frihamn och som icke *tidigare* varit registrerade eller varit registrerade endast i förening med avställning;

b) för vilka enligt bevis av tullmyndighet påförts skatt enligt denna *förordning* vid införsel till riket; eller

b) för vilka enligt bevis av tullmyndighet påförts skatt enligt denna *lag* vid införsel till riket; eller

c) för vilka eljest sådan skatt visas hava påförts.

På särskild prövning av riksskatteverket ankommer, huruvida avdrag jämväl må göras, helt eller till viss del, för motorfordon, som den skattskyldige återtagit eller vars försäljning förorsakat honom förlust på grund av bristande betalning från köparen.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 15 § a), den 1 juli 1975 och i övrigt den 1 januari 1975.

¹ Rubriken ändrad 1973:885.
Senaste lydelse av 1 § 1973:885.
26 § 1973:885.

² Senaste lydelse 1973:986.

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 25 oktober 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, CARLSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *införande av förseningsavgift på tullagstiftningens område, m. m.* och anför.

Inledning

Generaltullstyrelsen har i skrivelse den 13 augusti 1974 hemställt att bestämmelser utfärdas om förseningsavgift och ränta i fall då tulldeklaration ej har avgetts inom föreskriven tid. Efter remiss har yttranden över skrivelsen avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket, riksskatteverket, riksåklagaren, kommerskollegium och varusmugglingsutredningen (Fi 1973:04). Kommerskollegium har därvid bifogat yttranden från statistiska centralbyrån, Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges speditörförbund och handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Skåne. Förslag till bestämmelser om ränta och restavgift bl. a. på tullarnas område har vidare framlagts av utredningen (Fi 1970:69) om företagens uppgiftsplikt i betänkandet (SOU 1973:33) Ränta och restavgift på skatt m. m. Såvitt det gäller ändringar i tullagen har generaltullstyrelsen avgett yttrande över förslaget. I detta sammanhang framläggs förslag till de ändringar i tullagen som utredningens betänkande föranleder. Förslag till ändrade bestämmelser om ränta på skatteområdet i övrigt har framlagts i prop. 1974:159.

I skrivelse den 30 januari 1973 har Sveriges bilindustri- och bilgrossistförening anhållit att kravet på att fordon skall levereras i frihamn för att få införas i exportvagnsförteckning ersätts med ett krav som medger ett enklare, mindre kostnadskrävande förfarande. Skrivelsen har remissbehandlats. Yttranden över den har avgetts av generaltullstyrelsen, riksskatteverket, rikspolisstyrelsen, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, länsstyrelsen i Älvsborgs län samt motorbranschens riksförbund.

Förseningsavgift och ränta

Gällande ordning

På den inrikes beskattningens område infördes år 1972 ett administrativt avgiftssystem. Enligt detta utgår särskild avgift i form av skatte- eller av-

giftstillägg och förseningsavgift. Skattetillägg (avgiftstillägg) påförs skattskyldig som har lämnat oriktig uppgift, medan förseningsavgift påförs skattskyldig som har underlåtit att lämna deklaration eller som har lämnat deklarationen för sent. Bestämmelser om förseningsavgift finns bl. a. i 116 c § taxeringsförordningen (1956:623, 116 c § införd 1971:70 och ändrad senast 1972:764), 37 b § förordningen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning (37 b § införd 1971:72) och 64 b § förordningen (1968:430) om mervärdeskatt (64 b § införd 1971:71). När det gäller den direkta beskattningen påförs skattskyldig förseningsavgift, om han har underlåtit att avlämna självdeklaration som skall avges utan anmaning eller avlämnat deklarationen först efter utgången av föreskriven tid. För annan skattskyldig än aktiebolag utgår avgiften med 1 % av den högsta beskattningsbara inkomsten vid taxeringen för inkomst i kommunen jämte visst tillägg för förmögenhet, dock med högst 300 kr. Aktiebolag påförs förseningsavgift med 500 kr. Har skattskyldig trots anmaning inte avgett deklaration inom föreskriven tid, bestäms förseningsavgiften till två gånger det belopp som utgår enligt det nyss sagda, dock till lägst 100 kr. för annan skattskyldig än aktiebolag.

Förseningsavgift enligt 37 b § förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning och 64 b § förordningen om mervärdeskatt utgår med 100 kr. för skattskyldig som har underlåtit att fullgöra sin deklarationskyldighet inom föreskriven tid. Har han underlåtit detta trots anmaning eller har han underlåtit att inom föreskriven tid avge deklaration även för någon av de tre närmast föregående beskattnings- eller redovisningsperioderna, bestäms förseningsavgiften till 200 kr.

I de nämnda förordningarna finns bestämmelser enligt vilka förseningsavgift får efterges helt, om underlåtenheten är att anse som ursäktlig med hänsyn till den skattskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförlig omständighet eller om det belopp som kunde ha undandragits genom underlåtenheten är att anse som ringa. Enligt förordningarna om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning och mervärdeskatt kan förseningsavgift också sättas ned (116 d §, ändrad senast 1973:367, resp. 37 c och 64 c §§). Enligt 116 h § andra stycket taxeringsförordningen påförs inte avgift eller för en och samma taxering utgående avgifter som inte uppgår till 100 kr. Motsvarande belopp enligt de andra förordningarna är 50 kr. (37 f och 64 g §§).

Tullagstiftningen innehåller inga bestämmelser om förseningsavgift för det fall att en tullskyldig försummar att lämna tulldeklaration inom föreskriven tid. Sådan försummelse kan endast s. k. hemtagare göra sig skyldig till. Huvudregeln enligt tullagen (1973:670) är att vara som införs till landet inte lämnas ut till importören förrän efter förtullning. Den lämnas alltså inte ut, förrän den har deklarerats och tull, skatt och annan införselavgift betalats för den (jfr 2, 3 och 7 §§ tullagen). Enligt 3 § andra stycket tullagen kan emellertid den som bedriver importverksamhet få tillstånd av tullverket

att ta hand om och i övrigt förfoga över vara utan hinder av att den ej har förtullats. Sådan importör som kallas hemtagare skall deklarerat för varan inom den tid som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, generaltullstyrelsen bestämmer. I 5 § tullstadgan (1973:671) har Kungl. Maj:t föreskrivit att varor som har tagits hem skall anges till förtullning i tidsperioder – samtidigt som vara anges till förtullning skall deklaration för den lämnas – och att generaltullstyrelsen skall fastställa tidsperioderna så att varje vara skall anges till förtullning senast tre veckor från den dag då den anmäldes till hemtagning. Kungl. Maj:t har i 5 § också föreskrivit att generaltullstyrelsen för särskilda fall får medge undantag. Med stöd av 5 § har generaltullstyrelsen föreskrivit att varje vara, som har anmälts till hemtagning under en kalendervecka, skall anmälas till förtullning eller annan tullklarering senast torsdagen i den andra kalenderveckan därefter, om inte annat föreskrivs i hemtagningstillståndet. Vidare gäller att de tulldeklarationer som har kommit in senast nämnda torsdag i princip skall behandlas senast torsdag en vecka senare. Därefter översänds deklarationerna till generaltullstyrelsen för utfärdande av tullräkning. Tullräkningar utfärdas två gånger varje månad. De framställs på datamaskincentralen för administrativ databehandling efter förarbete hos generaltullstyrelsen. Betalning skall ske senast 25 dagar efter tullräkningarnas utställningsdag. Eftersom tulldeklarationerna lämnas periodvis och på grund av tidsfristen för tullräknings betalning samt arbetet med tulltaxering och tullräkningarnas utställande får hemtagaren en sammanlagd kredittid av i genomsnitt 67 dagar, räknat från den dag då varan anmäldes till hemtagning.

För att förhindra att kredittiden förlängs på grund av hemtagares underlåtenhet att lämna deklaration inom föreskriven tid – som förut nämnts är det endast hemtagare som kan disponera över införda varor innan deklaration eller motsvarande handling lämnats för varorna – kan tull och annan införselavgift debiteras på grundval av preliminärt tulltaxeringsbeslut (jfr 12 § andra stycket tullagen). Lämnas ej heller senare någon deklaration, kan slutligt tulltaxeringsbeslut meddelas, enligt vilket tull och andra avgifter fastställs efter skälig grund. I nu angivna fall får tullmyndigheten utgå från de uppgifter som anmälningen till hemtagning innehåller (jfr 16 § tullagen).

De övriga åtgärder som kan tillgripas, om hemtagare inte lämnar tulldeklaration inom föreskriven tid, är indragning av tillståndet, vitesföreläggande och anmälan till åtal för tullförseelse. Tullmyndighet kan sålunda enligt 7 § tullstadgan återkalla hemtagningstillstånd. Om hemtagaren har anlitat sådant ombud som generaltullstyrelsen har godkänt, kan också fråga om återkallande av ombudets tillstånd tas upp. Vidare kan tullmyndighet enligt 42 § tullagen vid vite förelägga den som har underlåtit att lämna tulldeklaration att fullgöra sin skyldighet. Vitet skall bestämmas till ett belopp som med hänsyn till vederbörandes ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att iaktta föreläggandet, dock ej lägre än 100 eller högre än 5 000 kr. Försuttet vite utdöms av ge-

neraltullstyrelsen. Slutligen har tullmyndighet möjlighet att anmäla hemtagaren till allmänt åtal för tullförseelse enligt 41 § tullagen. Den som har underlåtit att ange vara till förtullning och därvid lämna deklaration kan enligt denna paragraf dömas för tullförseelse till böter.

Enligt 20 § tullagen utgår ränta, om tull eller annan införselavgift inte betalas inom föreskriven tid. Röntan utgår efter en räntesats som med 4 % överstiger det diskonto riksbanken tillämpade den 1 januari samma år som avgiften förföll till betalning. Ränta utgår dock med minst 10 kr. Skyldighet att betala ränta i något annat fall åligger ej den tullskyldige, t. ex. om han fördröjt utfärdandet av tullräkning genom underlåtenhet att ange varan till förtullning inom föreskriven tid.

Förslag

Generaltullstyrelsen föreslår i sin inledningsvis nämnda skrivelse att förseningsavgift skall få åläggas hemtagare som inte har lämnat tulldeklaration inom föreskriven tid. Avgiften föreslås utgå med 50 kr. eller, om tull och annan införselavgift för varorna i fråga överstiger 1 000 kr., med 100 kr. Enligt förslaget bör också ränta utgå på införselavgifterna för den tid som utfärdandet av tullräkning har fördröjts till följd av att deklarationen inte har lämnats i tid.

Styrelsen uppger att det vid kontroll har visat sig att tulldeklarationerna i avsevärd utsträckning inges för sent. Styrelsen har bifogat statistikuppgift om förseningarna under tiden den 13 maj – den 7 juli 1974 enligt följande tabell.

I fråga om hemtagningsanmälningar, lämnade av hemtagare med nedan angivna kontrolltullanstalter, uppges här nedan veckovis dels totala antalet lämnade hemtagningsanmälningar (Ha tot), dels det antal därav som inte anmälts till tullklarering i rätt tid (Ha oredov) och dels det senare antalets procentuella del av det förra (Oredov %)

Kontroll- tullanstalt	Vecka 20			Vecka 21			Vecka 22			Vecka 23		
	Ha tot	Ha ore- dov	Ore- dov %	Ha tot	Ha ore- dov	Ore- dov %	Ha tot	Ha ore- dov	Ore- dov %	Ha tot	Ha ore- dov	Ore- dov %
<i>Norra tull- regionen</i>												
Sundsvall	239	33	14	192	18	9	137	11	8	212	55	26
Gävle	348	20	6	340	50	15	395	49	12	296	108	36
Falun	312	47	15	291	37	13	395	63	16	248	44	16
<i>Östra tull- regionen</i>												
Stockholm	9 386	3 362	36	11 555	2 763	24	12 462	4 207	33	9 857	3 092	31
Norrköping	768	66	9	599	55	9	778	61	8	601	39	6
Västerås	595	78	13	497	42	8	552	51	9	422	44	11
Örebro	555	74	13	422	50	11	654	88	13	492	41	8
<i>Södra tull- regionen</i>												
Malmö	2 147	194	9	1 744	175	10	2 412	222	9	1 780	222	13
Helsingborg	823	83	10	751	87	12	1 010	121	12	949	161	17
<i>Västra tull- regionen</i>												
Göteborg	4 429	406	9	3 248	397	12	4 240	464	11	4 067	370	9
Borås	1 072	153	14	883	105	12	1 204	170	14	932	115	12
Jönköping	776	105	14	658	127	19	901	150	17	710	81	11
Lidköping	398	40	10	288	37	13	398	23	6	288	59	20
<i>Gränstull- distrikten</i>												
Karlstad	483	79	16	362	50	14	534	75	14	426	78	18

Kontrolltullanstalt	Vecka 24			Vecka 25			Vecka 26			Vecka 27		
	Ha tot	Ha ore-dov	Ore-dov %	Ha tot	Ha ore-dov	Ore-dov %	Ha tot	Ha ore-dov	Ore-dov %	Ha tot	Ha ore-dov	Ore-dov %
<i>Norra tullregionen</i>												
Sundsvall	256	45	18	180	58	32	215	70	33	214	49	23
Gävle	326	104	31	286	91	31	308	105	34	410	96	23
Falun	361	59	16	325	87	27	359	90	25	351	73	21
<i>Östra tullregionen</i>												
Stockholm	10 281	3 381	33	11 018	2 299	21	9 965	4 612	46	9 289	4 255	46
Norrköping	829	64	8	529	28	5	729	70	10	674	86	13
Västerås	567	82	14	592	57	10	493	99	20	389	94	24
Örebro	564	55	10	435	45	10	543	58	11	452	42	9
<i>Södra tullregionen</i>												
Malmö	2 290	376	16	1 887	279	15	2 400	401	24	1 948	401	21
Helsingborg	1 076	162	15	770	82	11	849	145	17	804	144	18
<i>Västra tullregionen</i>												
Göteborg	4 317	512	12	4 205	484	12	3 612	569	16	3 365	678	20
Borås	874	155	18	874	113	13	1 097	252	23	836	251	30
Jönköping	806	122	15	512	109	21	819	136	17	740	191	26
Lidköping	402	51	13	359	51	14	356	115	32	385	78	20
<i>Gränstulldistriktet</i>												
Karlstad	453	77	17	325	38	12	408	97	24	382	88	20

Generaltullstyrelsen framhåller att antalet hemtagningsanmälningar för vilka deklARATIONER har saknats vid deklARATIONSTIDENS utgång efter en topp under våren successivt har minskat för att åter öka under semesterperioden. Även bortsett från denna ökning, som styrelsen bedömer vara tillfällig, är eftersläpningen alltför stor på flera håll. Man har från tullverkets sida dock haft förståelse för import- och speditiönsföretagens svårigheter och därför inte låtit vidta några sanktioner mot företag som överskridit deklARATIONSTIDEN. De uppkomna förseningarna hänger enligt styrelsens uppfattning delvis samman med att ombudsinsti-tutet har använts i en omfattning som inte har förutsetts. Styrelsen påpekar att en stor del av balansen avser sådan införsel som det har ålegat olika speditiönsfirmor att tulldeklARERA i egenskap av ombud enligt uppdrag av resp. importör. Speditiönsfirmorna synes emellertid ha åtagit sig förtullningsuppdrag i en utsträckning som har inneburit en alltför kraftig ökning av deras verksamhet i förhållande till resurserna. Styrelsen framhåller att en försening av det slag varom här är fråga medför avsevärda olägenheter för tullverket. Med förseningen följer sålunda enligt styrelsen merarbete för bevakning av balansen av ej färdigredovisade hem-

tagningsanmälningar, utfärdande av muntliga eller skriftliga påminnelser och preliminär tulltaxering på ofullständigt underlag. Detta innebär att rutinerna för tulltaxeringsarbetet störs. Det påpekas, att om en tulldeklaration lämnas in för sent, den tidpunkt då tullräkning kan utfärdas blir förskjuten. För att undvika att kredittiden förlängs på detta sätt skulle tullverket i flertalet fall av försening nödgas verkställa preliminär debitering inom fastställd tid på grundval enbart av uppgifterna i hemtagningsanmälan. Detta är emellertid enligt styrelsen förenat med stora praktiska svårigheter. Förfarandet har också, trots att det hittills har tillämpats endast i begränsad omfattning, visat sig vara synnerligen arbetskrävande. Generaltullstyrelsen påpekar också att förseningarna får negativa verkningar på redovisningen av utrikeshandelsstatistiken.

När det gäller de åtgärder som tullverket får vidta mot hemtagare som inte deklarerar i tid bör indragning av tillstånd enligt styrelsens mening tillgripas endast i fall av upprepade allvarliga försummelser och vite kan föreläggas först sedan förseningen redan är ett faktum. Vad beträffar anmälan till åtal anser styrelsen att ett judiciellt förfarande inte stämmer väl överens med den utveckling som har skett på den inrikes beskattningens område. Styrelsen anser att de skäl som anfördes för att införa förseningsavgift i samband med skattebrottslagens tillkomst i lika mån kan åberopas för att ta ut en motsvarande avgift när tulldeklaration inte har avlämnats inom föreskriven tid. Varusmugglingsutredningen (Fi 1973:04) har enligt sina direktiv att överväga frågan om huruvida ett administrativt sanktionssystem bör införas på tullområdet. Enligt styrelsens mening talar dock de anförda omständigheterna för att bestämmelser om förseningsavgift snarast införs utan att utredningens resultat avvaktas. Generaltullstyrelsen föreslår att avgiften bestäms till 50 kr. eller, om den tull och de andra införselavgifter som skall betalas för varan överstiger 1 000 kr., till 100 kr. Förseningsavgift bör få efterges helt, om underlåtenheten med hänsyn till omständigheterna är att anse som ursäktlig eller ringa. Avgiften bör också få nedsättas. Med hänsyn till att det enligt vad generaltullstyrelsen har anfört är administrativt betungande att göra preliminärdebitering av tull och annan införselavgift, föreslår styrelsen vidare att tullverket i stället skall kunna påföra ränta för den tid som utfärdandet av tullräkning har fördröjts till följd av att tulldeklaration inte har lämnats inom föreskriven tid.

Utredningen om företagens uppgiftsplikt (Fi 1970:69) föreslår i betänkandet SOU 1973:33 i fråga om restitution av skatt eller tull att likformiga regler om ränta införs i uppbördslagen (1953:272, omtryckt 1972:75)¹, andra skatteförfattningar och i tullagen. Utredningen anser att den tullskyldiges rätt till ränta vid återbetalning bör motsvaras av en skyldighet att betala ränta

¹ I prop. 1974:132 föreslås att uppbördsförordningen skall heta "uppbördslagen". Här används den föreslagna rubriken.

(respittränta), när ytterligare tull eller annan införselavgift skall betalas på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering eller enligt beslut av generaltullstyrelsen, kammarrätt eller regeringsrätten. Utredningen föreslår därför att respittränta skall utgå på tull och annan införselavgift i huvudsaklig överensstämmelse med vad utredningen föreslagit i fråga om skatt enligt uppbördslagen. Utredningens förslag till ändringar i uppbördslagen och andra skatteförfattningar har närmare redovisats i prop. 1974:159.

Frågan från vilken tidpunkt ränta bör beräknas får enligt utredningen bedömas med hänsyn till den kredittid som i allmänhet gäller för tullskyldig enligt tullagen. I betraktande av att jag i propositionen med förslag till tullag (prop. 1972:110 s. 95) har uttalat att kredittiden allmänt sett inte bör överstiga tre månader när hemtagningsförfarandet tillämpas och två månader i övrigt anser utredningen att ränta lämpligen bör beräknas från utgången av tredje månaden efter den då varan angavs till förtullning. Någon maximitid för beräkning av respittränta på tullområdet föreslås inte. Respittränta på tillkommande skatt utgår däremot enligt utredningens förslag till ändring i uppbördslagen för en tid av högst två år. Beträffande den ränta som skall utgå enligt 20 § tullagen när tull eller annan införselavgift inte betalas inom föreskriven tid uttalar utredningen att denna ränta till sitt syfte får anses jämförbar med restavgift. Utredningen föreslår därför att ränteregeln i 20 § ersätts med bestämmelser om restavgift som motsvarar uppbördslagen. Generaltullstyrelsen skall enligt utredningens förslag kunna meddela befrielse från restavgift när särskilda skäl föranleder till det.

Remissyttrandena

Vid remissbehandlingen har samtliga statliga instanser tillstyrkt att bestämmelser införs om förseningsavgift för det fall att tulldeklaration inte lämnas i tid. Dessa remissinstanser har i huvudsak ej heller något att erinra mot att en regel om ränta också införs för detta fall. De näringslivsorganisationer som har yttrat sig i frågan har emellertid avstyrkt att bestämmelser om förseningsavgift och ränta införs. Flera av de remissinstanser som anser att ett system med förseningsavgift bör införas på tullområdet har synpunkter på hur avgiftens belopp bör bestämmas. Bl. a. påpekas att de belopp som generaltullstyrelsen har föreslagit, 50 och 100 kr., är så låga att de ofta inte skulle utgöra något effektivt påtryckningsmedel. Några remissinstanser föreslår att avgiften beräknas till viss procent av den tull och övriga införselavgifter som utgår för de deklarerade varorna eller eventuellt till viss procent av varornas importvärde.

De remissinstanser som tillstyrker att bestämmelser om förseningsavgift nu införs på tullagstiftningens område betonar vikten av att importerade varor deklarerar i tid. För att tulltaxeringen av de varor som hemtagare tagit hand om efter tullverkets medgivande skall kunna verkställas på ett

effektivt och rationellt sätt krävs enligt *varusmugglingsutredningen* att varorna anges till förtullning inom föreskriven tid. Även relativt måttliga fördröjningar medför lätt störningar i tullverkets rutiner. Förekommer dröjsmålen i större omfattning blir störningseffekterna svåra att motverka. Härtill kommer ränteförluster genom att betalningsskyldigheten blir uppskjuten till följd av att utfärdandet av tullräkning fördröjs. Dröjsmål med förtullningen medför även negativa verkningar på utrikeshandelsstatistiken. Mot denna bakgrund anser utredningen, att försenad tullangivning av hemtagare i sådan omfattning som framgår av generaltullstyrelsens framställning inte kan accepteras. Utredningen erinrar om att den enligt sina direktiv bl. a. har att överväga huruvida ett administrativt sanktionssystem i likhet med det som finns på den inrikes beskattningens område också bör införas på tullagstiftningens område. Det skulle enligt utredningens mening i och för sig vara önskvärt att frågan om ett system med administrativa avgifter, innefattande både tulltillägg eller motsvarande för det fall tull eller annan införselavgift har undandragits och förseningsavgift, kunde övervägas i ett sammanhang. Utredningen anser att om förseningsavgift nu införs i enlighet med generaltullstyrelsens förslag detta dock inte behöver innebära att utredningens kommande ställningstagande föregrips såvitt avser ett allmänt administrativt sanktionssystem för tullområdets del. Den statistik som generaltullstyrelsen har anfört för att belysa i vilken omfattning hemtagare har underlåtit att inkomma med tulldeklaration inom föreskriven tid framstår enligt utredningens mening som ganska alarmerande. Utredningen ifrågasätter om inte straff- och vitessanktioner hade bort tillgripas för att få till stånd en bättre ordning. När nu generaltullstyrelsen i det bekymmersamma läget har gjort framställning om att till verkets förfogande skall ställas ett administrativt medel som är mera lätthanterligt och i längden troligen mera effektivt än bötesstraffet anser sig varusmugglingsutredningen dock böra tillstyrka styrelsens förslag att bestämmelser om förseningsavgift omedelbart införas på tullområdet. *Riksrevisionsverket* påpekar att ett motiv för att omedelbart införa bestämmelser om förseningsavgift på tullområdet är att ge utredningen möjlighet att studera effekterna av förseningsavgiften efter en tids tillämpning så att erfarenheterna därav kan läggas till grund för en omprövning av reglerna om hur förseningsavgiftens storlek bestäms.

Riksåklagaren finner att en jämförelse med förhållandena på den allmänna inkomstbeskattningens område synes ge vid handen att försening av tulldeklaration medför större nackdelar än försening av allmän självdeklaration. Därvid har riksåklagaren beaktat att försening av det senare slaget, genom möjligheterna till skönstaxering m. m., inte torde hindra att debetsedel utfärdas i rätt tid och att själva skattebeloppet regelmässigt har erlagts preliminärt.

Kommerskollegium och *statistiska centralbyrån* diskuterar de försenade deklARATIONERNA främst med hänsyn till statistikens krav. Kollegiet pekar på betydelsen av tillgång till aktuell och jämförbar statistik vid de utredningar

kollegiet har att verkställa vid prövningen av olika förslag på det ekonomiska eller handelspolitiska fältet. Vidare får enligt kollegiets uppfattning ej bortses från att den kredittid som erhålls genom förseningarna i viss mån kan påverka konkurrenssituationen. I och för sig finner kollegiet förståeligt att övergångssvårigheter har förelegat vid en så genomgripande förändring av tullförfarandet som det här har varit fråga om. Kollegiet anser det inte uteslutet att en förbättring efter hand kan komma att inträda utan särskilda lagstiftningsåtgärder. Med hänsyn till de påtagliga olägenheter som är förenade med en försening på detta område anser kollegiet emellertid i likhet med generaltullstyrelsen att åtgärder motsvarande dem som gäller beträffande inkomstbeskattning är befogade. *Statistiska centralbyrån* framhåller att centralbyrån måste ställa två mycket viktiga krav på importstatistiken för att inte tolkningen av handelsbalansutvecklingen skall försvåras. Dels skall värdet för en månad vara jämförbart med tidigare månaders värden, dels skall statistiken så väl som möjligt vara knuten till gränspassagen. Redan förskjutningar på några få dagar i genomsnitt medför allvarliga svårigheter att belysa utvecklingen. Centralbyrån erinrar vidare om att värdet av export och import enligt FN:s standard för nationalräkenskaper, till vilken Sverige har anslutit sig, skall mätas när varorna passerar gränsen. Detta är enligt centralbyrån praktiskt taget omöjligt och denna regel har inte heller kunnat följas. Det införda hemtagningsförfarandet har enligt centralbyrån närmare redovisar lett till en markant ökad avvikelse från FN:s regler. Statistiska centralbyrån finner det vara angeläget att en ytterligare avvikelse från dessa regler genom t. ex. underlåtenhet att i tid lämna importanmälan förhindras, eftersom en felaktig tidsallokering inte bara påverkar statistiken över handels-, bytes- och betalningsutvecklingen utan också gör importstatistiken och produktions- och lagerstatistiken ojämförbara. Dessutom försämrans nationalräkenskapsstatistiken genom att en besvärande osäkerhetsfaktor införs speciellt i de kvartalsvisa nationalräkenskaperna. Statistiska centralbyrån påpekar att en ökad användning av preliminärdebiteringar inte ger några positiva effekter på importstatistiken, eftersom en importerad varupost av tekniska och administrativa skäl inte kan föras in i statistiken förrän den har slutbehandlats.

Från näringslivets sida ställer man sig som redan har framgått avvisande till generaltullstyrelsens förslag. Frågan om ytterligare sanktionsmöjligheter sägs överlag vara för tidigt väckt. *Sveriges industriförbund* och *Sveriges grossistförbund* anser sålunda att den tid som hittills har förflutit sedan den nya tullagstiftningen trädde i kraft är alltför kort för att man skall kunna bilda sig en uppfattning om hur de nya bestämmelserna kommer att fungera på längre sikt. De avstyrker därför att bestämmelser om förseningsavgift utfärdas redan nu. Frågan bör möjligen tas upp till förnyad prövning längre fram men med hänsyn till de sanktionsmöjligheter från tullverkets sida som redan föreligger ifrågasätter förbunden om det är lämpligt att över huvud taget införa en förseningsavgift av det slag generaltullstyrelsen har

föreslagit.

Förbunden har utvecklat sin ståndpunkt i huvudsak enligt följande. Den tullagstiftning som trädde i kraft vid årsskiftet 1973/74 innebar i flera hänseenden en radikal omläggning. Tidigare behövde importföretagen endast presentera sina handlingar för tullverket, som sedan klassificerade godset och räknade ut de avgifter som skulle debiteras. Hela denna procedur lades nu över på importföretagen i och med att man införde krav på att fullständig tulldeklaration skulle lämnas. Även om förbunden kan instämma i påståendet att speditörsföretagen i vissa fall har bedrivit en alltför hård kundrekrytering och åtagit sig för många förtullningsuppdrag, hade både dessa företag och importföretagen små möjligheter att inför årsskiftet förbereda och införa fullt ut fungerande rutiner för deklarationsarbetet till följd av försening i lagstiftningsarbetet. Generaltullstyrelsens redovisning av deklarationsförseningar avser vidare till en del tid då företagen hade stängt för semester och ofta inte hade möjlighet att lämna deklarerationer. Förseningarna har också i ej oväsentlig grad orsakats av de lokala tullmyndigheterna som inte alltid har behandlat deklarerationerna i tid, bl. a. därför att dessa förkommit hos myndigheterna. Den tid inom vilken vara som har anmälts till hemtagning skall deklarerats har visat sig vara för kort även under andra tider än semesterperioderna, beroende på att företagen inte har tillgång till erforderliga handlingar. När det gäller handelsstatistiken framhåller förbunden att den nya lagstiftningen innebar en viss försening i samband med övergången. Denna effekt i initialskedet torde emellertid sakna betydelse för statistiken framöver. De förseningar i övrigt som orsakas av att tullklareringarna inte kan avslutas i beräknad tid är inga nya företeelser. Både tidigare och nuvarande system medför att uppgifter för handelsstatistiken försenas. Förbunden påpekar att generaltullstyrelsen inte har antytt att antalet sådana förseningar skulle vara större nu än tidigare.

Sveriges speditörförbund hävdar att det är oriktigt att, som generaltullstyrelsen antar, förseningarna sammanhänger med att ombudsinstitutet har använts i ej avsedd omfattning. Förbundet framhåller att deklarationsarbetet visserligen kan fördröjas, om ombudet inte i tid får det underlag från importören som krävs, men att denna nackdel mer än väl uppvägs av fördelarna med ombudsörfarandet, varigenom den erforderliga expertisen kan koncentreras till ett färre antal företag. Skulle bestämmelser om förseningsavgift likväl införas, bör – i stället för en regel om obligatorisk förseningsavgift med möjlighet att göra undantag i särskilda fall – enligt förbundets mening gälla att avgift kan tillgripas i fall av längre och ousäktliga förseningar.

När det gäller avgiftens storlek ansluter sig *statskontoret* och *riksåklagaren* till generaltullstyrelsens förslag. *Riksskatteverket*, *kommerskollegium*, *statistiska centralbyrån* och *varusmugglingsutredningen* anser däremot att avgiften bör sättas i närmare relation till den tull och andra införselavgifter som skall utgå eller till importvärdet av de varor för vilka deklareration inte har lämnats i tid.

Riksskatteverket befarar att de belopp generaltullstyrelsen har föreslagit, 50 och 100 kr., är så obetydliga i förhållande till införselavgifterna att de inte skulle utgöra något effektivt påtryckningsmedel. Om förseningsavgiften bestäms till viss procent av införselavgifterna, bör enligt riksskatteverkets mening en övre gräns för avgiftens storlek dock sättas, förslagsvis 500 kr. *Statistiska centralbyrån* uppger att en mindre del av antalet importerade varuposter svarar för en övervägande del av hela importvärdet. Av importstatistiken för april 1974 framgår sålunda att 20 % av totala antalet varuposter svarade för ca 85 % av importvärdet. Enligt centralbyråns mening är det därför av särskild betydelse att få en så total redovisning som möjligt av de större varuposterna. Statistiska centralbyrån föreslår med hänsyn härtill att förseningsavgiften skall kunna utgå med tre olika belopp, nämligen 50 kr. om införselavgifterna är lägre än 2 000 kr., som sägs motsvara ett importvärde hos varorna på ungefärligen 10 000 kr., 100 kr. om införselavgifterna utgör 2 000 – 10 000 kr. och ett högre belopp, om införselavgifterna överstiger 10 000 kr. Det sistnämnda beloppet sägs motsvara ett importvärde på ungefär 50 000 kr. Om förseningsavgift skall utgå med ett fast belopp bör detta enligt *varusmugglingsutredningens* uppfattning bestämmas till 100 kr. Utredningen föredrar emellertid den lösningen att avgiften beräknas till 10 % av summan av införselavgifterna, dock lägst 50 och högst 300 kr.

Ytterligare några frågor angående förseningsavgift har berörts vid remissbehandlingen. *Statskontoret* och *varusmugglingsutredningen* är båda av den mening att behov ej finns av rätt att sätta ned avgiftens belopp. För att uppnå överensstämmelse med systemet i taxeringsförordningen bör enligt *riksåklagarens* mening tullagens bestämmelse om straff för underlåtenhet att deklarerera i tid upphävas. *Varusmugglingsutredningen* är av samma mening som riksåklagaren. Utredningen påpekar också att det enligt gällande bestämmelser om förseningsavgift är vanligt att dubbel avgift utgår om den avgiftsskyldige inte har efterkommit anmaning att avge uppgift eller tidigare har gjort sig skyldig till sådan underlåtenhet. Utredningen anser att en motsvarighet bör övervägas för hemtagares del. I likhet med vad som gäller enligt liknande författningar bör vidare enligt utredningens mening föreskrift tas in i tullagen om att den tullskyldige skall ges tillfälle att yttra sig innan förseningsavgift påförs, om inte hinder möter mot det.

De flesta myndigheterna och *varusmugglingsutredningen* har vid remissbehandlingen uttalat sig för en regel om att ränta skall utgå för den tid under vilken utfärdandet av tullräkning har fördröjts till följd av att deklaration inte har lämnats inom föreskriven tid.

Riksåklagaren säger sig dock inte vara övertygad om att en förenklad ordning för preliminär debitering skulle erbjuda oöverstigligen svårigheter för tullverket. Genom preliminära debiteringar kan tullverket förhindra att den som ej lämnar sin deklaration i tid därigenom får en extra kredit. Enligt riksåklagarens mening kan det inte betraktas som oskäligt, om prelimi-

närdebitering som måste ske på grundval av endast hemtagningsanmälan eller i övrigt bristfälliga uppgifter sker med belopp som inom rimliga gränser är för högt. Införs en bestämmelse om ränta bör enligt riksåklagarens mening den tid för vilken ränta skall utgå preciseras, exempelvis till att avse tidrymden mellan den tidpunkt då varan senast skulle ha angetts till förtullning och den tidpunkt då så i verkligheten har skett. En sådan precisering förordas också av *riksrevisionsverket*.

De näringslivsorganisationer som har yttrat sig om behovet av den föreslagna räntebestämmelsen har avstyrkt förslaget av samma skäl som man har avstyrkt förslaget rörande förseningsavgift. *Sveriges industriförbund*, *Sveriges grossistförbund* och *Sveriges speditörförbund* anser sålunda att frågan om ränta är för tidigt väckt. För att tullverket skall kunna undvika ränteförluster för statsverket hänvisar förbunden till utvägen att preliminärdebitera tull och andra införselavgifter.

Vad beträffar det förslag som utredningen om företagets uppgiftsplikt har lagt fram angående ränta och restavgift på tullområdet har *generaltullstyrelsen* i huvudsak ej något att erinra mot förslaget. Styrelsen säger sig dela utredningens uppfattning att tullskyldigs rätt till ränta vid återbetalning bör motsvaras av skyldighet att erlägga respitränta när ytterligare avgift skall betalas. Styrelsen uttalar sig för att 22 § tullagen, som reglerar den tullskyldiges rätt till ränta vid återbetalning, tolkas så att ränta utgår inte endast på överskjutande belopp som skall återbetalas på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering eller enligt beslut av generaltullstyrelsen, kammarrätt eller regeringsrätten. Även när högre avgifter erlagts enligt preliminärdebitering än som slutligt har fastställts anses ränta böra utgå. I enlighet härmed föreslås att respitränta också bör utgå på det belopp som ytterligare skall betalas, sedan tull och annan införselavgift erlagts enligt den preliminära debiteringen. Styrelsen framhåller att dagen då hemtagare eller annan kreditimportör anger varan till förtullning normalt inte sammanfaller med tidpunkten för varans utlämnande. För kreditimportören kan tiden från dagen för varans anmälan till förtullning till den dag då avgifterna för varan förfaller till betalning enligt styrelsen komma att uppgå till 45–50 dagar. För annan tullskyldig blir denna tidrymd avsevärt kortare. Med hänsyn härtill anser styrelsen att respitränta bör utgå från utgången av andra i stället för tredje månaden efter den då varan har angivits till förtullning. Till stöd för en regel att respitränta på tillkommande skatt utgår för en tid av högst två år åberopar utredningen att taxeringsprocessen inte sällan drar långt ut på tiden, ofta på grund av förhållanden som den skattskyldige inte förorsakat eller kunnat påverka. Detta skäl kan enligt generaltullstyrelsens mening även åberopas till stöd för en motsvarande spärregel på tullområdet. Styrelsen föreslår därför att en sådan spärregel införs även i tullagen.

Leverans av exportvagnar

Gällande ordning

Om någon som är bosatt i utlandet har förvärvat personbil eller motorcykel här i landet och efter tillfällig vistelse här avser att föra ut den ur landet, får bilen eller motorcykeln enligt 1 § första stycket exportvagnskungörelsen (1964:39, 1 § ändrad senast 1973:106) användas här utan hinder av bilregisterkungörelsen (1972:599, ändrad senast 1974:104) såvida den är införd i exportvagnsförteckning och försedd med speciella skyltar. För fordon som är infört i sådan förteckning medges temporär tull- och skattefrihet. Ett villkor för att bilen eller motorcykeln skall få föras in i exportvagnsförteckning är enligt 3 § första stycket exportvagnskungörelsen att den levereras i svensk frihamn. Fordonet får enligt 6 § stå kvar i förteckningen längst t. o. m. den månad då ett år har förflutit från den dag det fördes in i förteckningen.

Har tull eller annan införselavgift utgått för material och delar som har använts för tillverkning av exportvagnar kan restitution (industrirestitution) av dessa avgifter erhållas. Vidare kan tull och avgifter som har utgått vid införsel av hela fordon restitueras i form av handelsrestitution.

Skatt enligt förordningen (1968:430) om mervärdeskatt eller förordningen (1956:545) om omsättningsskatt på motorfordon, s. k. bilaccis, utgår vid omsättningsskatt inom landet. Någon skatt utgår däremot inte vid omsättning av vara på export. Enligt punkt 4 anvisningarna till 2 § mervärdeskatteförordningen räknas leverans av vara i frihamn som export, om varan ej är avsedd att användas i frihamnen. Enligt 15 § första stycket a) förordningen om omsättningsskatt på motorfordon får skattskyldig i sin deklaration göra avdrag för sådana motorfordon som enligt bevis av tullmyndighet av den skattskyldige eller för dennes räkning utförts ur riket eller förts till frihamn. Det krävs enligt sistnämnda föreskrift också att fordonen inte varit registrerade eller varit registrerade endast i förening med avställning.

Förslag och remissyttranden

Sveriges bilindustri- och bilgrossistförening framhåller att det nuvarande kravet på leverans i frihamn för att fordon skall få införas i exportvagnsförteckning innebär betydande besvär och kostnader och att motsvarande procedur såvitt föreningen vet inte förekommer i något annat land. Det vore därför enligt föreningens uppfattning önskvärt att få ett enklare, mindre kostnadskrävande förfarande.

Remissinstanserna med undantag av *generaltullstyrelsen* tillstyrker i princip att kravet på leverans i frihamn slopas. *Riksskatteverket* påpekar att ändring i så fall krävs i 15 § förordningen om omsättningsskatt på motorfordon och punkt 4 i anvisningarna till 2 § förordningen om mervärdeskatt. *Riks-*

polisstyrelsen har intet att erinra mot ett enklare förfarande, om ett sådant kan åstadkommas utan att kontrollmöjligheterna minskar. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* framhåller att det kommer att innebära ekonomiska lättnader för de bilfirmor som geografiskt är belägna långt från frihamn om tullhanteringen ej behöver ske i frihamn.

Generaltullstyrelsen har förståelse för de olägenheter som kravet på leverans i frihamn innebär men anser likväl att det nuvarande systemet i princip bör bibehållas, eftersom det medför stora fördelar i och med att systemet har kunnat på ett enkelt sätt anknytas till redan gällande bestämmelser om restitution av eller befrielse från tull och skatt.

Departementschefen

Förseningsavgift och ränta

För att åstadkomma en effektivare och jämnare rättstillämpning vid överträdelse av skatte- och avgiftsförfattningar infördes år 1972 avgifter av en ny typ, s. k. skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift, som beslutas i administrativ ordning. Allvarligare fall av överträdelse skall dock fortfarande bestraffas i vanlig ordning och således prövas av allmän domstol. 1972 års reform som omfattar flertalet skatter och allmänna avgifter gäller dock inte tullar, skatter och andra avgifter som tas ut vid import.

En ny tulllag (1973:670) trädde i kraft den 1 januari 1974. Samtidigt gjordes vissa ändringar i lagen (1960:418) om varusmuggling. Dessförinnan hade olika påföljder kunnat inträda för skattebrott, allteftersom brottet hade begåtts i samband med inrikes transaktioner på vilka skattebrottslagen var tillämplig eller i samband med införsel, i vilka fall varusmuggningslagen var tillämplig. Ändringarna i varusmuggningslagen företogs bl. a. för att denna skillnad skulle undanröjas.

I propositionen med förslag till tulllag, m. m. påpekade jag att de nya tullprocedurreglerna, främst reglerna om deklARATIONSSYSTEM, aktualiserade ytterligare anpassning. Jag framhöll också att införande av ett administrativt sanktionssystem var värt att övervägas (prop. 1972:110 s. 130). Något förslag i dessa hänseenden lades inte fram vid detta tillfälle. I stället tillsattes en utredning, varusmuggningsutredningen, som har att överväga dessa och andra frågor i samband med varusmuggningslagen.

Enligt 3 § andra stycket tullagen kan företag som bedriver regelbunden importverksamhet få tillstånd att ta hand om och förfoga över införda varor innan dessa har förtullats. Dessa företag är s. k. hemtagare. För andra tullskyldiga gäller att införda varor inte lämnas ut till dem förrän varorna har deklarerats och förtullats. Hemtagarna får ta hand om sina varor mot avlämnande av en anmälan. Alla varor som har anmälts till hemtagning under en kalendervecka skall regelmässigt deklarerats senast torsdagen i andra kalenderveckan därefter. För varje hemtagningsanmälan skall lämnas en deklARATION. En förutsättning för hemtagningsstillstånd är att företaget har re-

surser att rätt fullgöra sin deklara-tions-skyldighet.

Försummar en hemtagare att lämna deklara-tion för införda varor inom föreskriven tid, kan tullmyndighet med stöd av 42 § tullagen förelägga honom vid vite av högst 5 000 kr. att inkomma med deklara-tionen. Enligt 41 § tullagen kan den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att ange vara till förtullning inom föreskriven tid dömas för tullförseelse till böter, om ej underlåtenheten är belagd med straff i varusmuggningslagen. Allmänt åtal för tullförseelse förutsätter dock anmälan från tullmyndighet. Gäller det upprepad underlåtenhet att deklarerar i tid kan även frågan om indragning av hemtagningstillståndet aktualiseras.

Generaltullstyrelsen har nu föreslagit att bestämmelser om förseningsavgift införs på tullområdet utan att varusmuggningsutredningens förslag avvaktas. Det har enligt vad styrelsen uppger visat sig att tulldeklara-tionerna i avsevärd omfattning inges för sent. Enligt styrelsens redovisning har omkring 20 % av samtliga deklara-tioner lämnats för sent under tiden den 13 maj – den 23 juni 1974 och drygt 30 % under tiden den 24 juni – den 6 juli 1974. Antalet förseningar har visserligen därefter gått ned men utgjorde vid månadsskiftet september–oktober 1974 fortfarande omkring 15 % av hela antalet deklara-tioner. Styrelsen framhåller att förseningarna medför avsevärda olägenheter för tullverket och försvårar redovisningen av utrikes-handelsstatistiken. Av de medel som tullverket kan använda för att söka komma till rätta med förseningarna är enligt styrelsens mening indragning av hemtagningstillståndet ofta alltför ingripande, vitesföreläggande ej tillräckligt verksamt och anmälan till åtal också ett mindre lämpligt medel.

Vid remissbehandlingen har alla statliga instanser tillstyrkt att bestämmelser om förseningsavgift snarast införs, medan näringslivets representeranter ställer sig avvisande till generaltullstyrelsens förslag. Bland de tillstyrkande remissinstanserna understryks särskilt vikten av att handelsstatistiken inte försämrats på grund av dröjsmål med deklara-tionerna. Från näringslivsorganisationernas sida framhålls att fråga är om ett övergångsproblem.

För egen del får jag anföra följande. Flera skäl talar i och för sig för att samma administrativa avgiftssystem som gäller på den inrikes beskattningens område bör införas även på tullområdet. Slutlig ställning kan dock inte tas till frågan om man på tullområdet bör ha ett fullständigt administrativt avgiftssystem – omfattande inte bara förseningsavgift utan även skatte- eller avgiftstillägg – förrän varusmuggningsutredningen har slutfört sitt uppdrag. Generaltullstyrelsen har emellertid under hänvisning till den föreliggande eftersläpningen i deklara-tionernas avlämnande föreslagit att en förseningsavgift införs redan nu. Förslaget har fått anslutning både från den sittande utredningens och de olika berörda myndigheternas sida. Ett väsentligt motiv synes vara att tillgängliga sanktionsåtgärder, främst åtal och indragning av rätten till hemtagning, drabbar alltför hårt och även i andra hänseenden är mindre tillfredsställande. Från näringslivets sida har

man visserligen inte ställt sig principiellt avvisande till införandet av en förseningsavgift men hävdar att den föreliggande eftersläpningen är en övergångsföreteelse och att särskilda åtgärder i varje fall inte bör vidtas redan nu. Som jag framhöll redan i samband med den nya tullprocedurens införande får det anses som en naturlig sak att övergångssvårigheter uppträder vid en så genomgripande reform som denna. Självfallet bör stor hänsyn tas till dessa svårigheter. Så har också skett. När det gäller deklarationstiderna medför emellertid mer betydande eftersläpningar allvarliga nackdelar såväl för taxeringsarbetet som för utrikeshandelsstatistiken. Om gällande bestämmelser inte tillämpas konsekvent och likformigt skulle detta f. ö. också innebära att alla importörer som är hemtagare inte får samma villkor i fråga om betalningen av tull, skatt och andra avgifter. Med hänsyn till det sagda och till de eftersläpningar som uppenbarligen förekommer finner jag det lämpligt att den nuvarande straffbestämmelsen ersätts av den nu föreslagna ordningen med förseningsavgifter.

Förseningsavgiftens storlek bestäms på följande sätt enligt gällande bestämmelser. När det gäller den direkta beskattningen utgår avgiften med 1 % av den högsta beskattningsbara inkomsten vid taxeringen för inkomst i kommunen jämte visst tillägg för förmögenhet, dock högst 300 kr. Denna regel gäller ej för skattskyldig som är aktiebolag. Förseningsavgiften utgör då 500 kr. På den indirekta beskattningens område är förseningsavgiften 100 kr. Såväl när det gäller det direkta som det indirekta beskattningsområdet finns bestämmelser om dubbel avgift, om den skattskyldige har underlåtit att avge deklaration trots anmaning. På det senare området påförs den skattskyldige dubbel avgift också för upprepad försummelse.

Tulldeklarationerna utgör underlag för uttagande av, utom tull, mervärdesskatt och andra indirekta skatter. Det torde därför ligga närmast till hands att beräkna den förseningsavgift, som föreslås utgå för försummelse att lämna tulldeklaration, på samma sätt som när det gäller indirekta skatter vid omsättning inom landet. Några remissinstanser anser dock att avgiften bör vara mer differentierad. För egen del anser jag att det knappast finns skäl att införa en annan ordning när det gäller tull och indirekta skatter som tas ut vid import än när det gäller indirekta skatter som utgår i samband med inrikes transaktioner. Avgiftens belopp, 100 kr., har visat sig vara väl avpassad. Jag anser därför att förseningsavgiften också för underlåtenhet att lämna tulldeklaration bör bestämmas till 100 kr. I överensstämmelse med vad som gäller på den inrikes beskattningens område bör vidare dubbel avgift påföras, om deklaration trots anmaning inte har lämnats. Om underlåtenheten kan anses ursäktlig eller felet i övrigt är ringa kan enligt nu gällande bestämmelser om förseningsavgift avgiften efterges och, såvitt avser den indirekta beskattningens område, även sättas ned. Enligt min mening kan möjligheten att medge inte bara eftergift utan även nedsättning behövas även på tullområdet. Jag föreslår därför att bestämmelser om eftergift och nedsättning av förseningsavgift införs på detta område. Vidare bör det i

likhet med vad som gäller enligt liknande författningar föreskrivas att den tullskyldige skall ges tillfälle att yttra sig innan förseningsavgift påförs, om inte hinder möter mot det.

Det kan påpekas att underlåtenhet att lämna tulldeklaration i och för sig inte torde kunna hänföras under någon straffbestämmelse i varusmuggningslagen. En annan sak är att underlåtenhet att fullständigt ange de hemtagna varorna i deklarationen kan medföra ansvar för varusmuggling. Skulle en hemtagare både lämna sin deklaration för sent och lämna oriktiga uppgifter i denna, torde förseningsavgift böra utgå, även om han skulle fällas till ansvar för varusmuggling på grund av de oriktiga uppgifterna och varorna i samband därmed skulle förklaras förverkade.

Den tullskyldige har enligt gällande bestämmelser att betala ränta på tull och andra införelavgifter endast vid dröjsmål med betalningen av dessa avgifter. Generaltullstyrelsen föreslår att ränta skall utgå även när tullräkning inte har kunnat utfärdas inom föreskriven tid därför att den tullskyldige har lämnat sin deklaration för sent. Ränta föreslås utgå för den tid under vilken räkningens utfärdande har fördröjts. Bland remissinstanserna är meningarna delade på samma sätt som i fråga om förseningsavgiften. Praktiskt taget alla de statliga myndigheterna tillstyrker och näringslivsorganisationerna avstyrker förslaget. För egen del vill jag först fastslå att det inte kan vara rimligt att den som inte lämnar sin deklaration i tid skall kunna därigenom få kredit under längre tid än den som kommer in med sin deklaration inom föreskriven tid. Denna effekt kan tullverket visserligen motverka genom att preliminärdebitera tull och andra avgifter på grundval av hemtagningsanmälningsuppgifter. Dessa uppgifter är emellertid med nödvändighet mycket knapphändiga och preliminärdebiteringarna är som generaltullstyrelsen framhåller administrativt betungande för både tullverket och den tullskyldige. Jag biträder därför styrelsens förslag om att en bestämmelse om ränta införs för nu avsedda fall. En sådan bestämmelse bör avse ränta för den tid under vilken utfärdandet av tullräkning har fördröjts. Eftersom tullräkningarna måste utfärdas periodvis – enligt generaltullstyrelsens föreskrifter sker det f. n. två gånger i månaden – försenas utfärdandet regelmässigt något längre tid än den tid varmed den tullskyldige har överskridit fristen för lämnande av deklarationen. Ränta bör utgå även för denna längre tid. Det bör i detta sammanhang också påpekas att ränta inte torde behöva påföras vid kortare dröjsmål, om en allmän regel införs enligt vilken räntebelopp som understiger 50 kr. inte skall påföras.

Utredningen om företagens uppgiftsplikt har i betänkandet om ränta och restavgift på skatt m. m. föreslagit enhetliga bestämmelser om ränta och restavgift på skatteområdet, inklusive tullarnas område. På grundval av betänkandet har förslag till nya bestämmelser lagts fram i prop. 1974:159. Såvitt avser bestämmelsernas allmänna utformning, som bl. a. omfattar villkoret att räntebelopp understigande 50 kr. inte skall påföras, får jag hänvisa till sagda proposition. I nu förevarande sammanhang skall jag endast beröra

några frågor som är speciella för tullområdet.

Enligt utredningens förslag motsvaras den tullskyldiges rätt till ränta vid återbetalning av för mycket betald tull eller annan införselavgift av en skyldighet att betala ränta (respitränta), när den tullskyldige skall betala ytterligare tull eller annan avgift på grund av omtulltaxering eller eftertulltaxering eller enligt beslut av generaltullstyrelsen, kammarrätt eller regeringsrätten. Utredningen anser att respitränta lämpligen bör beräknas från utgången av tredje månaden efter den då varan angavs till förtullning. Någon längsta tid för respitränta på tullområdet föreslås inte av utredningen, som däremot föreslår en regel om två års maximitid på den inrikes beskattningens område. Den ränta som f. n. utgår om tull eller annan införselavgift inte betalas inom föreskriven tid bör vidare enligt utredningens förslag ersättas med restavgift. Generaltullstyrelsen har i sitt yttrande över utredningens förslag förordat att de föreslagna bestämmelserna justeras på några punkter. Eftersom även tullskyldig som har betalat ett större belopp enligt preliminär debitering än vad som slutligen fastställs torde vara berättigad till ränta på det överskjutande beloppet, anser styrelsen att respitränta också bör betalas i det motsatta fallet, dvs. då den tullskyldige har betalat lägre avgifter enligt den preliminära debiteringen än enligt den slutliga. Styrelsen anser vidare att respitränta bör utgå från utgången av den andra månaden efter den då varan angavs till förtullning och att tullagen bör innehålla en motsvarighet till den i uppbördslagen föreslagna regeln om längsta tid för ränteberäkning. För min del ansluter jag mig till generaltullstyrelsens uppfattning i nu nämnda hänseenden och föreslår således att utredningens förslag genomförs med de av styrelsen begärda justeringarna. Till tullagen bör samtidigt överföras en föreskrift i tullförordningen (1973:979) enligt vilken ränta kan utgå i vissa fall då förutsättningarna för tullrestitution inte har uppfyllts.

Leverans av exportvagnar

Gällande bestämmelser ger möjlighet för den som är bosatt utomlands att använda en här i landet förvärvad personbil eller motorcykel enligt exportvagnslicens. Fordonet förs inte in i bilregistret utan endast i en exportvagnsförteckning och förses med speciella skyltar. Så länge fordonet får stå kvar i förteckningen – den längsta tiden är drygt ett år – medges temporär tull- och skattefrihet för det. Det förutsätts att förvärvaren av bilen eller motorcykeln uppehåller sig här i landet tillfälligt och avser att föra ut fordonet ur landet när vistelsen här upphör.

För att en personbil eller motorcykel skall få införas i exportvagnsförteckning krävs att fordonet levereras i frihamn. I vissa hänseenden betraktas sådan leverans som export och mervärdesskatt och bilaccis utgår inte i samband med sådan leverans. I den mån som utländskt material och utländska delar har importerats och använts vid tillverkningen av fordonet, kan tillverkare få restitution av tull och skatt på materialet och delarna under hän-

visning till att fordonet därefter levererats i frihamn (industrirestitution). Försäljare av utländska, hit importerade bilar och motorcyklar kan också få restitution av erlagd tull och skatt, om fordonen levereras i frihamn och är i samma skick som när de importerades (handelsrestitution).

Sveriges bilindustri- och bilgrossistförening har anhållit att kravet på leverans i frihamn för att personbil eller motorcykel skall få införas i exportvagnsförteckning slopas och ersätts med ett krav som medger ett enklare, mindre kostnadskrävande förfarande. Nästan alla remissinstanser har ställt sig positiva till framställningen.

Kravet på att fordonet levereras i frihamn torde vara betingat av kontrollskäl. Enligt min mening har dock detta krav inte något egentligt värde från kontrollsynpunkt. Den kontroll av bilarnas identitet och skick som kan behövas kan uppenbarligen lika väl eller bättre göras i anslutning till att frågan om införande i exportvagnsförteckningen prövas. Denna prövning ankommer f. n. på vissa länsstyrelser. Om den överläts på tullmyndigheterna, får dessa vidta lämpliga kontrollåtgärder utan att vara bundna till frihamnsområdena. Statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet kommer senare att föreslå regeringen de ändringar som med anledning härav behövs i exportvagnskungörelsen (1964:39).

På grund av det nu sagda förordar jag att tullförordningen och berörda skattebestämmelser ändras så att restitution av eller befrielse från tull och skatt för personbil eller motorcykel kan medges, om fordonet införs i exportvagnsförteckning. Givetvis bör det som hittills vara möjligt att få restitution även med åberopande av att varan i fråga – det kan gälla motorfordon eller andra varor – förts till frihamn för att senare exporteras.

Ikraftträdande m. m.

De nya bestämmelser som förslaget omfattar kräver viss omläggning av tullverkets rutiner m. m. Med hänsyn till vad jag har anfört om syftet med bestämmelserna om förseningsavgift bör dock ändringarna i tullagen träda i kraft relativt snart efter årsskiftet 1974/75, lämpligen den 1 mars 1975. De övriga ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1975. Enligt 1 § tullkungörelsen (1973:1014) skall, om annat ej föreskrivs, författningar om tull tillämpas i den lydelse som gäller – såvitt avser vara som tas hem – den dag då varan anmäls till hemtagning eller – såvitt avser vara som anges till förtullning sedan s. k. temporär tullfrihet har medgivits för den – den dag då sådan tullfrihet söks eller medges utan ansökan eller också – såvitt avser vara i andra fall – den dag då varan anges till förtullning. Med hänsyn till att inte bara tullförfattningarna utan även författningarna om andra införelavgifter mycket ofta ändras föreslår jag att föreskriften i 1 § tullkungörelsen utan ändring i sak överförs till tullagen. Genom att föreskriften tas in i tullagen blir den tillämplig på båda slagen av författningar. Den blir enligt förslaget också tillämplig på bestämmelserna om ränta och restavgift.

eftersom vad som gäller om tull och annan införelavgift föreslås äga motsvarande tillämpning beträffande ränta och restavgift.

För att göra de formella ändringar i tullagen och tullförordningen som föranleds av den nya regeringsformen krävs en särskild översyn. Förslag till sådana ändringar framläggs därför ej i detta sammanhang.

Hemställan

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i tullagen (1973:670),
2. lag om ändring i tullförordningen (1973:979),
3. lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt,
4. lag om ändring i förordningen (1956:545) om omsättningskatt på motorfordon.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten